

grafreden.nl

Lieve familie, lieve vrienden, lieve collega's en oud-leerlingen,

dank je wel dat je hier bent, om samen afscheid te nemen van Johanna van den Berg,
onze Annie,
mijn moeder.

We staan hier bij een crematieplechtigheid,
en dat woord klinkt groot en definitief.
Toch voel ik vandaag vooral nabijheid.
Want wie mijn moeder kende, weet:
ze laat je niet los.
Ze blijft in de grap op het verkeerde moment,
in de hand die een bord neerzet en zegt: "Eet eerst, praat daarna,"
in die blik van haar die zei: ik zie je.

Mam werd geboren in Leiden, op 27 augustus 1963.
Ze overleed op 14 maart van dit jaar, 62 jaar oud.
Tussen die twee data ligt een leven dat vol was en warm,
zonder franje, maar nooit zonder kleur.

Ze werd juf.
Niet als baan, maar als roeping.
PABO, en daarna vijfendertig jaar lang basisschool De Linde.
Juf Annie, met een theaterhart.
De regisseur van eindeloze groep-8-musicals,
die met tien stoelen en twee kartonnen bomen een wereld bouwde
waarin ieder kind een plek had.
"Niemand is koor," zei ze,
"iedereen is verhaal."

Ze trouwde met Pieter.

Samen kregen ze Emma en mij, Lucas.

En later kwam Finn, haar kleinzoon,

die haar hart op eigen houtje opnieuw heeft ingericht.

Haar moeder, oma Greet, en haar broer Kees,

zij stonden in die kring van nabijheid die voor haar heilig was.

Kinderen eerst, zei ze.

Maar daarmee bedoelde ze meer dan alleen de jonge jaren.

Kinderen eerst betekende:

wie voor je staat, telt volledig.

Als je iets van mam wil begrijpen,

moet je weten hoe ze sprak.

Vrolijk, direct, met een zachte landing.

Ze kon scherp zijn, maar nooit snijden.

Ze was vindingrijk,

omarmde de chaos met een lach,

en hield van een woordgrap die eigenlijk te flauw was,

maar die je tóch won omdat haar ogen al lachten voordat de punchline kwam.

Ik weet nog mijn eerste rijles, op die lege parkeerplaats.

Ik zat stijf achter het stuur,

zij naast me met het gezicht van iemand die een kalfje gaat leren zwemmen.

“Rem is dat rechterpedaal toch?” riep ze opeens.

Ik keek haar geschrokken aan, tot ik haar zag grijnzen.

We schoten in de lach en vergaten bijna te rijden.

Daar zat alles in:

ontspannen door te dollen,

daarna pas de serieuze stap.

Eerlijkheid met humor verzacht.

Fouten zijn lesmateriaal.

Zo leerde ze Emma en mij te leven.

En, als ik naar Finn kijk, zie ik hetzelfde zaadje al planten.

Op school was ze de juf die je niet alleen cijfers gaf,
maar ook moed.

Die rapportbespreking waar je binnenkwam met knoop in je maag,
en wegging met zin om het beter te doen.

Over rapporten gesproken:

de legendarische middag dat ze een hele stapel verkeerd-om had geprint
en met krijtstrepen en pijltjes alsnog de boel tot “kunst” promoveerde,
werd een halve studiedag theater in de teamkamer.

“Als het niet past,” zei ze,

“dan maken we het passend—desnoods via de achterdeur.”

Dat was geen slordigheid.

Dat was vindingrijkheid, en een stille les:

je hoeft niet perfect te zijn om van waarde te zijn.

Thuis was ze de bakker van de vredesonderhandelingen.

Appeltaart met amandelspijs—die geur was ons witte vlaggetje.

Wanneer woorden de verkeerde bocht namen,
kwam er een schaal op tafel.

Samen eten is samen helen, zei ze.

En wonderlijk genoeg had ze meestal gelijk.

Zodra je kruimels op je lip had, was je al een stuk milder.

Ze tuinde met dezelfde aandacht waarmee ze kinderen begeleidde:

licht, water, ruimte en geduld.

Ze deed pubquizen met vrienden,

waar haar scherpe blik en onvoorspelbare weetjes tot in de finale reikten.

En taart; heel veel taart.

Voor elke verjaardag één, soms twee.

Want ook hier gold: niemand is koor.

We zullen zoveel missen.

Die blik die zei: “ik zie je.”

Die grap net voor het serieuze stuk.

Dat handschrift op een Post-it in de keuken:
Maak je eigen gepersonaliseerde toespraak op grafreden.nl

“Pannenkoekenmix in de oven—niet aanzetten! X Annie.”

En haar vermogen om de grootste chaos in iets warmes te veranderen.

Vandaag nemen we afscheid van lijfelijkheid.

Van een stem, een arm, een geur.

Maar we nemen niets af van wat ze gaf.

Integendeel.

Annie laat ons een manier van doen na.

Een soort helderheid met een glimlach.

Als je na vandaag twijfelt wat je moet zeggen of doen,

doe dan haar truc:

stel eerst een vraag,

maak een kleine grap,

en kies dan voor de mens vóór het gelijk.

Pieter,

je was haar maatje.

De liefde waarmee jullie elkaar droegen,

ook wanneer de dagen wiebelden,

is een anker voor ons allemaal.

Emma,

jij en mam konden in één blik twintig zinnen uitwisselen—

bewaar die geheime taal, ook voor Finn.

Finn,

je oma heeft alvast plek gemaakt in elke verjaardagstaart die nog komt.

Greet en Kees,

jullie gaven haar wortels en wind mee;

daarop heeft ze een heel bos geplant.

We vieren vandaag haar leven.

Niet door het verdriet weg te duwen,

maar door het te delen.

Door te zeggen waar het op staat,

en toch zacht te landen—precies zoals zij het zou willen.

Mak je eigen gepersonaliseerde toespraak op grafreden.nl

We zullen straks loslaten,

zoals dit ritueel van vuur en licht dat van ons vraagt.

Maar wat brandt, dooft niet zomaar.

Het wordt warmte.

Het wordt verhaal.

Het wordt die ene zin die je ineens hoort wanneer je het nodig hebt:

“Kom, eerst een hap. Dan kijken we verder.”

Lieve mam, lieve Annie,

dank je voor de musicals, voor het lef om valse noten luid te zingen,

voor de rapporten die op z'n kop toch leesbaar bleken,

voor de lessen op parkeerplaatsen en in keukens,

voor de eerlijkheid die nooit schaafde maar wel richting gaf.

We zullen je missen in alles wat klein is en dus groot.

We zullen je zoeken in grappen die te vroeg lijken en precies op tijd zijn.

En we zullen je vinden,

elke keer dat we kiezen voor menselijkheid boven perfectie,

voor samen aan tafel boven alleen gelijk hebben.

Ga licht.

Wij dragen je verder.

In wat we zeggen,

in wat we bakken,

in hoe we kijken.

En ja—we zetten de koffie.

De taart is al onderweg.

Deze toespraak is gemaakt met grafreden.nl. Beantwoord een paar vragen en genereer je eigen gepersonaliseerde toespraak nu op grafreden.nl

Maak je eigen gepersonaliseerde toespraak op grafreden.nl